

דף ח.

עין משפט א.

ח"מ סימן קלח פ"ד

ד. כל חלוקה שאמרו יחלוקו אם הוא דבר שיפסד **ד** אם יחלק ממש חולקים אותו בדמים.

עין משפט ב.

ח"מ סימן רפ"א

א. המגביה מציאה עבור חבירו אע"פ שלא אמר לו כלום זכה לו **ה**.

עין משפט ד.ה.

ח"מ סימן רפ"ד

ד. הגביהו החרש והפקח כאחד מתוך שלא קנה החרש לא קנה גם

ד. גמ' דף ח' שם. ובסמ"ע ס"ק י"ב כתב דלאו דוקא שיפסד ממש אלא שיפסד בחלוקה מאשר היה, כגון טלית גדול שלאחר שיחלוקו אותו ראוי לעשותו ב' טליתות קטנות אפי' ימכרו אותו בשלימותו כטלית גדול ויחלוקו בדמים.

ובתרומת הדשן סי' של"ו כתב דוקא אם ההפסד לאחר החלוקה הוא יותר מחומש, אז חולקים בדמים, ומהרש"ך הקשה עליו.

ה. מב"מ ח' ע"א ורמב"ם פ"ז מגזילה הלכה ג'. ופירוש הדבר שראובן אמר בשעת הגבהת המציאה מעל גבי קרקע הריני מגביה מציאה זו כדי לזכות בה לשמעון, קנאה שמעון ואין ראובן יכול לחזור בו. סמ"ע ס"ק א'. והש"ך בס"ק א' כתב דלדעתו אפי' לא אמר ראובן בשעת הגבהתה כלום אלא מודה שכוונתו היתה לכך זכה שמעון. ובפעמוני זהב הביא פוסקים שכולם ס"ל כהש"ך. ועוד הביא שם בראובן ושמעון שנכנסו ערבים בעד לוי לסוחר אחד ומת לוי, ועמד ראובן ותפס מנכסי לוי ע"ח הערבות וגם לחשבון חוב אחר שחייב לו לוי, ושמעון טוען שמעולם לא תפס ראובן בנכסי לוי לחובו הפרטי אלא לערבות, אם טוען ראובן שמתחילה כשתפס זה היה לצורך הערבות אינו יכול לחזור בו, אבל אם טוען שמתחילה כשתפס תפסם תחילה לצורך חובו נאמן וזוכה בהם תחילה נגד חובו. כ"כ המהרשד"ם בס"י קמ"ח והרש"ך שם. וכתב הרב פעמוני זהב דלדעת הסמ"ע כאן בס"ק ט' כיון שבשעה שתפס לא אמר שעל דעת הערבות, אפי' יודה אח"כ שלשם הערבות תפס יכול הוא לחזור בו ולומר משטה אני הייתי בכך ויכול לחזור ולתופסם לעצמו. ע"ש.

הפקח^י, והחוטפה מידם זכה. מיהו מה שביד^ז כל אחד זכה. ואם היו שניהם חרשים^ח תיקנו חז"ל שיקנו כדי שלא יבואו להתקוטט.

דף ח:

עין משפט א. יו"ד סימן רצו סעיף יב

יב. טז. עגלה שהיו מושכין אותה כלאים אסור לשבת בה, אע"פ שלא הנהיג משום שישיבתו גורמת^ט להם שימשכו העגלה. וכן אסור להיות אחד יושב בעגלה ואחר מנהיג.

עין משפט ב. חו"מ סימן קצו סעיף א

א. בהמה אינה נקנית במסירה אלא במשיכה^י.

הגה: וי"א דאף במסירה נקנית בהמה גסה ואם בפני המוכר^כ י"א דמהני גם בדקה, אמר לו לקנות במשיכה ושינה אפי' למעליותא^ל כגון שהגביה לא קנה.

ו. שם במסקנא בגמ' ופי' רש"י שם ד"ה בשלמא דלגבי הפקר הוי ראשה שהגביה החרש כמונח על גבי קרקע שהגביהו מצד הדין לאו כלום כיון שאין לו דעת, אלא מפני דרכי שלום תיקנו שקנה החרש כשהגביה כולו או בב' חרשין שהגביהו ביחד, משא"כ בהגביהו עם הפקח לא מועילה הגביהו לפיקח לזכות על ידו, דבפקח לא שייך דרכי שלום שהרי יש לו קנייה מצד עצמו, וכיון שלא זכה הפיקח ע"י החרש בחציה, לא זכה גם החרש בחציה ע"י הפקח, ולא שייך בזה משום דרכי שלום לגבי החרש כיון שהחרש רואה שגם הפקח לא קונה. סמ"ע ס"ק ד'.

ז. טור מגמ' ט' ע"א.

ח. שם בגמ' ח' ע"א הטעם.

ט. ממשנה ג' פ"ח דכלאים ושם היושב לוקה וכת"ק וכן פסקו הרי"ף והרמב"ם, ועיין בבאר הגולה אות כ"ו.

י. מסקנת הגמ' בקידושין כ"ה ע"ב וכן דעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש שהשמיטו הברייתא כיצד במסירה.

כ. דס"ל דמסירה בעינן מיד ליד, באר הגולה.

ל. טור בשם ר"י, ועיין בתוס' ב"ב ע"ו ע"א ד"ה ספינה.

עין משפט ג.

הו"מ סימן רעא סעיף ב

ב. בהמת מציאה שקדם אחד ואחז במושכות לא קנה עד שימשוך או ינהיג אבל קנה המושכות לבדם.

עין משפט ד.

הו"מ סימן קלח סעיף א

א. שנים שהיו אוחזין בכלי אחד, או רוכבים על גבי בהמה, או אחד רוכב ואחד מנהיג, או יושבים בצד ערימה של חיטים בסימטא או בחצר של שניהם, וזה אומר כולה שלי והשני אומר כולה שלי כל אחד נשבע בנקיטת חפץ שיש לו בדבר הזה ואין לו בו פחות מחציו

מ. מב"מ ח' ע"ב, וממשה שם בריש בב"מ.

נ. ומה שקנה כל המושכות מכיון שבידו למושכה כולה אליו מראש הבהמה, משא"כ בסעיף ג' כיון שהרוכב קנה הבהמה, בטלים המושכות שקבועים בראש הבהמה, וכיון שלא קנה כולה גם מה שביני ביני לא קנה רק מה שבידו. סמ"ע ס"ק ד'. אבל הש"ך בס"ק ב' כתב שגם כאן לא קנה כל המושכות רק מה שתפוס בידו. דמה שיכול לנתקו אצלו כולו לאו כלום והוא ממציעא ט' ע"א, וכמ"ש בסי' רס"ט סעיף ה', ועיין בסי' קצ"ה סעיף ד', ובש"ך שם ס"ק ד'.

ס. משנה ריש מציעא ורמב"ם פ"ט מטוען הלכה ז'. ולא הזכיר טלית אלא כלי לפי שיש בטלית דינים רבים כמו שיתבאר בסמוך.

ע. וזו דעת הרי"ף אבל להרא"ש רוכב לא קנה עד שינהיג ברגליו כמבואר בסי' קצ"ז סעיף ה' והרמ"א הסכים להרי"ף והרמב"ם וע"כ סתם. סמ"ע ס"ק א'.

פ. כיון שסימטא זה מקום שראוי לקנותו ויושבים בצידה חשיב כאילו שניהם מוחזקים. אבל אם אין יושבים בצידה דינו כל מאן דאלים גבר כמו בארבא, בבתרא ל"ד ע"ב. סמ"ע ס"ק ב'.

ז. וכתב הביאורים דבעינן יושבים בתוך ד' אמות לערימה, כיון דד' אמות קנות לו חשובין כמוחזקין אבל ביותר מד' אמות לא הוי מוחזק. וכל זה במציאה אבל במקח וממכר תלוי במחלוקת המבוארת בסי' ר' סעיף א' אם ד' אמות קנות.

ח. ואם הבית של אחד ולקח את חבירו אצלו בחינם לביתו וחלוקים על הנכסים שבבית הרי זה בחזקת המוחזק בבית, אבל אם השכיר הבית לאחר וחלוקים בעל הבית והשוכר על הנכסים הרי השוכר מוחזק כמו בעל הבית שג"כ גר באותו בית ויחלוק.

ט. וה"ה דבר הפקר שנכנס לבית וחלוקים עליו השוכר והמשכיר יחלוקו והוא ששניהם גרים בבית. כ"כ בנתיבות ס"ק ג' בחידושים ודלא כהסמ"ע שמחלק בס"ק ד' בין נכסים שבבית לדבר הפקר.

ק. כך הלשון ברמב"ם וע"כ הסמ"ע הוסיף בשו"ע "בנקיטת חפץ".

ר. ובשבועה בצורה זו אין חשש רמאות, ואנו שמשביעין אותו על דעת המקום ועל דעת בי"ד אין חשש רמאות, וע"כ הרמב"ם והטור לא כתבו שישבע ג"כ שיש לו בה כיון שמשביעין אותו על דעת בי"ד אין חשש רמאות. סמ"ע ס"ק ה'.

ויחלוקו ש.

אם אחד אמר לחבירו השבע **ה** וטול כולו שומעין לו, ואם גם השני אינו רוצה לישבע חולקין בלא שבועה.

הגה: שנים חלוקים על גג ביתם **א** וכל אחד אומר כולה שלי הרי כאילו שניהם תופסים בו וחולקין.

ח"מ סימן קצז פעיף ה

ה ה. ברכיבה קונה במקום שדרך בני אדם לרכוב **ב**, אבל בר"ה לא קנה אם לא שהוא אדם חשוב או מזולזל ביותר שאינו מקפיד לרכוב בעיר, או אשה **ג** או בר"ה שרבים דוחקים בו **ד**.

ח"מ סימן רעא פעיף ג

ג ג. היה אחד רוכב ואחד אוחז במושכות, הרוכב קנה הבהמה וחלק המושכות שעל לחיי הבהמה בלבד **ה**, וזה שאחז במושכות קנה ממנה מה שאחז בידו ושאר המושכות לא קנאם אף אחד מהם.

הגה: היו שנים רוכבין קנו שניהן, היה אחד רוכב ואחד מנהיג קנו שניהם **ו**

ש. ואפי' במקום שודאי אחד מהם רמאי, כגון שכל אחד אומר אני ארגתי כולה, כיון שהחלוקה יכולה להיות אמת. סמ"ע ס"ק ו'.

ת. פירוש כיון שעלין לישבע שאין לך בה פחות מחציה, השבע בנקיטת חפץ מצד גילגול שכולה שלך. אבל בלי שיאמר לו כך אינו יכול להפך עליו, דרך היסת יכול להפך עליו כמ"ש בס"י פ"ז סעיף י"א וי"ב. ש"ך ס"ק ג'.

א. והיינו שהגג נסמך מצד אחד על כותל של אחד ומצד שני נסמך על כותלו של השני, ומתחתיו יש רשות הרבים שאין חזקה לאף אחד יותר מחבירו. סמ"ע ס"ק ז'.

ב. ממציעא ט' ע"א, ומנהיג קונה בין בעיר בין בשדה כפירוש רש"י שם בד"ה רכוב, ודעת הראב"ד.

ג. שאין בה כח לאשה להחזיק הבהמה פן תינתק ממנה וע"כ היא מעדיפה לרכוב עליה גם בר"ה, וכפי' רש"י שם ד"ה ואי אדם חשוב.

ד. עיין בנתיבות ס"ק י"ב בחידושים שפי' דקנה מכח המסירה והמשיכה אף שמשיכה לא קונה בר"ה, אך לדעת השו"ע שמסירה לא קונה ומשיכה בר"ה לא קונה א"כ במה קנתה האשה בר"ה או באדם חשוב הרי רוכב מכח קנין משיכה, וצ"ע.

ה. מברייתא ואוקימתא דרב אשי בב"מ ט' ע"א וכדעת הרי"ף דרוכב בלא הנהגה ברגליו קנה. וצ"ע מדוע שאר המושכות לא יחלקו ביניהם שהרי הוגבהו מכוחם.

ו. כאן סתם הרמ"א כדעת הרמב"ם והרי"ף דברכיבה לבד אפי' לא הנהיגה ברגליו קנה, אבל לדעת הרא"ש בעינן גם הנהגה ברגליו, ועיין בס"י קל"ח ס"ק א' בסמ"ע ובס"י

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ויחלוקו.

ח"מ סימן רע"א סעיף א

עין משפט ה.

א. שנים שראו חמור של מציאה וקדמו שניהם והנהיגוהו או משכו אותו, או שהיה אחד מנהיג ואחד מושך הרי קנו אותו שניהם ז'.
ובגמל אם היה אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה ולא המנהיג ח'.

קצ"ז ס"ק ה' בסמ"ע. כ"כ בסמ"ע ס"ק ה'. ועיין באבן העזר סי' קל"ב סעיף ד' ובסי' קנ"ג בענין מציאת גט אשה.

ז. רמב"ם פי"ז מגזילה הלכה ה'.

ח. ולדעת הרא"ש לא ידעינן מי מהם קנה במכר וע"כ שניהם במכר לא קנו דאוקי ממונא בחזקת מריה אבל במציאה שניהם קנו ולהרמב"ם המושך קנה בגמל בין במכר בין במציאה. סמ"ע ס"ק ב'.